

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopis se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Novi okraj. zastop v Celji.

Zadnje volitve v okrajni zastop Celjski so za nas Slovence silno vesele. Če zmaga slovenska stranka kje drugje pri kakej volitvi, je to veselo in tolažljivo, kaže nam o živem narodnem gibanju, o krepkejši narodni zavesti; da smo pa zmagali v Celji, v tem najbolj zagrizenem in Slovencem neprijaznem mestu, da smo zmagali pri volitvah v okrajni zastop Celjski in s tem iztrgali nasprotnikom in si osvojili eno njihovih, kakor so menili, najbolj močnih trdnjav, katero so nasprotniki branili z vso strastjo in besnostjo ter z vsakim nepoštenim sredstvom, na to smo Slovenci z opravičenjem ponosni. Ta volitev pa nam je pokazala tudi našo moč, ter poštenost in značajnost naših volilcev.

Dne 26. marca (v velikem posestvu) je volil z nami, kar moramo pred vsem z zahvalo omenjati g. Franc Kameroner, posestnik gostilne „zur Stadt Graz“ v Celji, rojen Nemec, ki pa spoštuje nas in priznava pravičnost naših teženj. Nadalje so volili z nami trije grajščaki: g. Vašič Konrad v Lanhofu pri Celji, g. vitez Berks v Blagovni in Albert Dub pri Dobrni (po g. Miha Vošnjaku) in gospa Marija Bruner, posestnica grajščine Anderburg pri Št. Jurji. Daljni naši volilci so gg.: dekan in kanonik Jeraj v Žalci, dr. Gregorec, kanonik pri Novej cerkvi, Fr. Ferenčak, župnik v Vojniku, V. Par, žup. v Gotovljah, Mutec Jože, kot župan komune Levške, Roblek Franc v Žalci, Vrečer Karol v Vojniku, Radaj Ana, gostilničarka na Bregu, Žigan Jože in Janez Hausenbichler, oba v Žalci, Fr. Julij Friedrich v Libojah, Franc Stožir v Trnovljah, Peter Majdič, posestnik paromlina v spodnji Hudinji, Jurij Stante v Prožinski vasi, Franc Pisanec iz Vezovja, Kuček Simon v Žalci, Ratej Ant. v Št. Jurji, Mastnak Ant. v Lubečnem, Svetelšek Franc v Dramljah, Franc Mastnak, kot župan komune v gornjih Rojeh, Koželj Marija

v Bukovih žlakah, Šribar Tomaž v Dobrovi, Pisanec Franc v Kalobju, Bec Leopold v Drešnji vasi, Špes Martin v St. Miklavžu, Niederfer Treza v Vrbljah, Freisteiner Franc v Dramljah, Pilih Jože v Trnovljah, Brinove Franc v Gotovljah, Rotnik Martin v Podkrajju, Gorečan Andrej v Novekah, Škraber Miha na Lavi, Govek Neža v Petrovčah, Pospel Jurij v Kasazih, Praunseis Franc v Št. Jurji, Mastnak Jakob v Lokarjih, Roblek Marija v Žalci (po g. dr. Iv. Dečku), Antloga Franc v Gotovljah, Gorečan Anton v Višnji vasi, Mirnik Martin v Medlogi, Zanjer Norbert v Št. Pavlu, Kačičnik Blaž v Dramljah in Bincl Martin v Trnovljah — vsega vkup 48 glasov. — Imena vseh teh vrlih volilcev zapisal si bo slovenski narod hvaležno v svojo zlato knjigo.

Vže ko smo se zbrali v volilni dvorani, bili smo prepričani, da bo zmaga naša. Pa bil je tudi vesel, tolažljiv pogled: na desni strani stali so izven pičlega števila duhovnih in posvetnih gospodov sami korenjaški naši kmetje ponosno in možato. Bil je tukaj tako rekoč cvet našega kmetijskega stanu; najbolj odlični in premožni kmetje celega okraja stali so tukaj.

Na unej strani, na levisi, stiskavalo se je boječje, med samimi meščani in grajščaki 5 kmetičev, od katerih pa sta samo dva volila v svojem imenu, od drugih pa eden za Wallanda v Konjicah in dva kot župana dveh komun pri Št. Petru. Videli smo tukaj, da je vse, ves okraj, vse kmetasko prebivalstvo v našem, narodnem taboru; proti nam pa samo mesto Celje in grajščaki, večinoma le priseljenci od vseh vetrov.

Kakor je veter od vseh strani sveta te naše nasprotnike skupaj znosil, ravno tako jih bo sopet razgnal na vse strani sveta. Kar je pri nas stalo, to je vse vzrastlo na naših domačih tleh, in to bo tukaj tudi ostalo; zatoraj smemo biti prepričani, da bodedo mi ostali, kakor smo bili, ko se bodo nasprotniki že sopet raztepli križem sveta. To nas toraj navdaja z

zavestjo, da bode naša narodna stranka ostala vedno nevpogljiva, kakor siva skala.

Volitev volilnega komisijona uverila nas je potem kmalu, da je zmaga res naša; kajti v komisijon bili so voljeni gg.: kanonik Jeraj (kot predsednik), vitez Berks in dr. Dečko s 47 glasovi zoper 43. Konečni izid volitve bil je pa ta, da so bili v okrajni zastop voljeni naši kandidatje z 48 zoper 42 glasov.

Vsi volilci zbrali so se po volitvi v gostilni „pri belem volu“ ter združeni s Celjskimi drugimi narodnjaki, ki so prihiteli v Celje praznovati eno najvažnejših in pomembnih polnih zmag, kar smo jih Slovenci pri volitvah dozdaj priborili. Veselje vseh bilo je neopisljivo. In kakor je Celjska vahtarica vže pred volitvo pisala, da dne 26. marca gleda vsa spodnja Štajarska na Celje, tako smo se kmalu prepričali, da se naše zmage raduje ne samo cela spodnja Štajarska, ampak tudi naši bratje na Kranjskem. Komaj je bil izid volitve znan, naznanjal je brzojav ali telegraf na vse kraje našo slavno zmago; in kmalu so začeli pokati v Žalci topiči ter razglašali po celem Savinjski dolini narodni praznik. In iz vseh krajev prihajale so sopet po brzojavu čestitke rodoljubov, izražajoče veselje, ki je zavladalo kmalu v vseh okrajih naše dežele. Tako so prišli naslednji brzojavi:

Iz Maribora: „Vaša zmaga povzdiguje naš narod! Živeli veseli volilci! Dr. Radaj v imenu mariborskih Slovencev.“

Iz Šmarja: „Zmaga naša! Živeli! Šmarčani.“

Iz Brežic: „Živeli slavni uspešni borilci! Dr. Firbas v imenu Brežiških Slovencev.“

Iz Ptujja: „Čestitamo vrlim in zavednim volilcem in njih vodjem na častnej zmagi! Dr. Jurtela v imenu Ptujskih Slovencev.“

Iz Sevnice: „Srčno vesel sijajne zmage ključem: Živiol in želim enak uspeh v kmetске skupini! Živeli volilci! Versec, notar in načelnik okrajnega zastopa v imenu Sevnjskih Slovencev.“

Iz Mozirja: „Živeli vrli volilci; živeli možje, katerih trud je zmaga častno plačala! Lipold v imenu Mozirskih Slovencev.“

Iz Vranskega: „Za Vaš neumorni trud hvala, slovenskim veleposestnikom Slava! Gabršek v imenu Vranskih Slovencev.“

Iz Ljubljane: „Čestitamo na sijajni zmagi; Slava slovenskim volilcem.“ „Slovenski narod.“

Iz Ljubljane: „Z neizrečenim veseljem čitali smo veselo vest, da so vrli veleposestniki danes odločili zmago. Vsa Ljubljana se raduje in bratom ob Savinji radostno stiska roko. Nemškutarski obroč je razbit. Živeli! Železnikar v imenu narodnjakov zbranih v gostilni pri Anjerju.“ — (Konec prih.)

Namen in pomen verske šole.

(Dalje.)

Ako pa je država krščanska — kar tudi bo z božjo pomočjo bolj, kakor sedaj v svojih organih in postavah — potem ji katoliki tudi več priznamo, kakor le enakopravnost, priznamo ji najvišje vodstvo in nadzorstvo v ljudski šoli, ker je zastopnica starišev, ki plačujejo troške za ljudske šole. Le samovladarstva ne bomo nikoli priznali državi, ker mora cerkev v šoli, kakor v življenji po svoji božji nalogi ljudi vzgojevati za kristijane in duše pridobivati za nebesa. (Dr. Pscheiden: Prav res!) Mi torej ne želimo stare šole, katero Vi napačno imenujete konkordatsko, temveč versko šolo, ne stare šole, katere pogoji so že zdavnej in za vse čase zginili, temveč versko šolo, ki je vpeljana v vseh sosednjih državah. To želimo.

Dovolite, da Vam najprvo ob kratkem označim versko šolo in naštejemo njena znamenja.

Verska šola je tista, ki ne podučuje samo otrok v veri njihovih starišev, temveč tudi vzreja, in njena znamenja so trojna: Najprvo morajo biti otroci kolikor moči ločeni po verah pod učitelji, ki so tudi njihove vere in so bili temeljito v veri podučeni. Jaz rečem: kolikor moči ločeni, ker v vsaki državi z mešanim prebivalstvom mora biti veliko število skupnih (simultanih) šol. Drugič dovolj poduka v veri, ki mora biti dogovorjen z verskimi oblastmi. Podučevati mora duhovnik, ponavljati in dostavljati pa učitelj. Pobožnosti, molitve in služba božja morajo biti določene v dogovoru s cerkveno oblastjo ter se jih vdeležiti tudi učiteljstvo, ki naj otrokom daje lep vzgled. (Prav res! na desnici.) In tretjič se mora vse odstraniti iz šolskih sredstev, obnašanja učitelja in pouka, kar bi škodovalo veri otrok, in vse pospeševati, kar utrjuje in krepi vero otrok. V ta namen in v tem ozkem okviru morajo se veroizpovedanjem dovoliti nadzorovalni organi znotraj in zunaj splošnjega državnega nadzorovalnega aparata.

Vprašam sedaj, ali je taka šola, katero sem zdaj opisal, v kateri moderni državi vresničena?

Zagotavljam Vas, ko bi poslušal le svoje srce, ne stavljal bi tega vprašanja; če je namreč katera sprememba dobra, pravična in potrebna, ponosen bi bil, da bi jo Avstrija prva uvela. (Prav dobro!) Pa mi parlamentarci se držimo stare navade, ker se za vsako večje postavodajalno delo oziramo drugje po vzgledih in analogijah. Ako bi prišel sodnji dan in se bo sesulo ozvezdje, mislim, da bodo parlamenti tudi tedaj iskali enakih slučajev, da bi izvedeli, kaj jim je storiti. (Veselost na desnici.)

Na našo srečo nam ne manjka gledé ver-